

Parlamentul
Republicii Moldova

V.G. nr. 6
17 februarie 2020

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul Permanent al Parlamentului
Republicii Moldova**

În conformitate cu art.73 din Constituția Republicii Moldova și cu art.47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează, spre examinare în Parlament, cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege privind interpretarea articolului 52¹ din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor.

Se anexează: Proiectul de Lege și Nota informativă.

Deputat in Parlament:

Vladimir Colovatiev

LEGE
privind interpretarea articolului 52¹ din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor

În temeiul art.66 lit.c) din Constituția Republicii Moldova,
Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art.1. – În sensul articolului 52¹ din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor, în procedura de anulare, emitere, vânzare, răscumpărare și convertire a cotelor de participare deținute cu nerespectarea cerințelor privind calitatea acționariatului, banca nu poate efectua operațiuni, prin care obține dreptul de proprietate asupra acțiunilor nou-emise și înscrise în contul băncii, care nu sunt prevăzute expres în articolul 52¹, inclusiv, dar fără a se limita la acestea, operațiuni de achiziționare, cumpărare, răscumpărare. În acest sens, banca poate obține dreptul de proprietate asupra acțiunilor nou-emise și înscrise în contul băncii doar în cazul și condițiile prevăzute la alineatul (22) din articolul 52¹.

Art.2. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă informativă
asupra proiectului de lege privind interpretarea articolului 52¹ din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor

Proiectul de lege respectiv se circumscrie dispozițiilor articolului 60 alin. (1) lit. c) din Constituția Republicii Moldova și al articolului 72 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și prevede interpretarea articolului 52¹ din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor.

Băncile influențează major activitatea beneficiarilor de servicii financiare, precum și sănătatea economiei naționale, fapt care a determinat plasarea băncilor pe o poziție distinctă, caracterizată printr-un statut legal special, aplicabil întregii lor existențe. Faptul că băncile operează cu resurse bănești atrase de la public face ca viabilitatea și credibilitatea acestora să fie factori de un interes public major și impune exigențe sporite privind reglementarea și supravegherea activităților bancare.

În acest sens, calitatea acționarilor unei bănci este o precondiție esențială pentru buna-funcționare a băncii, conferind garanții publicului privind administrarea corespunzătoare și restituirea la prima cerere a mijloacelor depuse, asigurarea desfășurării continue a activității băncii și neadmiterea folosirii sectorului bancar în scopuri ilicite de către persoane dubioase.

În vederea ocrotirii acestor interese publice, legea stabilește norme speciale întru restricționarea accesului pe piața bancară a persoanelor ce pot prezenta riscuri pentru neîntrerupta și buna funcționare a băncii, în particular, precum și pentru sistemul bancar, în ansamblu. Atît potențialul deținător de cotă substanțială în capitalul băncii, cît și acționarii existenți sunt supuși unei evaluări calitative din partea supraveghetorului din perspectiva criteriilor de calitate și soliditate financiară,

cunoscute generic pe plan internațional ca “potrivit și adecvat” (*fit and proper*)¹. În aceeași ordine de idei, cunoașterea propriei structuri de proprietate și monitorizarea continuă a schimbărilor în cadrul acesteia este o obligație care incumbă băncii, aceasta urmînd să dispună de mecanisme de control intern care asigură această finalitate (a se vedea, spre exemplu, articolele 38, 51 din Legea nr. 202/2017). Corespunzător, banca nu este un subiect pasiv în procesul de monitorizare a calității acționarilor, ci participă activ în acest proces de o importanță covârșitoare atît pentru bancă, cît și pentru sector, în ansamblu.

Prin prevederile articolelor 52, 52¹ din Legea nr.202/2017 se instituie un mecanism complex, etapizat, de eliminare a acționarilor care nu corespund exigențelor legale, garanții procedurale și materiale pentru participanții la acest proces - toate, însă, subsumate obiectivului primordial de neadmitere a periclitării bunei desfășurări a activității băncii și a intereselor deponenților acesteia.

În prima etapă a acestui proces, deținătorii de acțiuni cu referire la care Banca Națională a constatat încălcarea cerințelor legale - înstrăinează de sine stătător acțiunile respective în termen de 3 luni (cu posibilitatea prelungirii acestui termen pînă la 12 luni, cu condiția întrunirii unor circumstanțe prevăzute expres în lege). În cea de-a doua etapă, banca anulează acțiunile care nu au fost înstrăinate, emite acțiuni noi în același număr și de aceeași clasă și le expune spre vânzare, mijloacele bănești obținute urmînd a fi consemnate în conturile foștilor deținători de acțiuni.

Procedura de vânzare de către bancă a acțiunilor nou-emise beneficiază de o reglementare riguroasă în ceea ce privește modalitatea de stabilire și modificare a prețului acțiunilor expuse spre vânzare, dezvăluirea informației cu privire la vânzare, modalitatea propriu-zisă de vânzare (pachet unic sau acțiuni separate), termenele de realizare a operațiunilor concrete în cadrul procedurii și consecințele nefinalizării vânzării în termenele stabilite, fiind precizate competențele băncii în cadrul fiecărei

¹ A se vedea, spre ex., Hotărârile Curții Constituționale nr. 24 din 15.11.2011, nr. 29 din 06.11.2017, nr. 20 din 26.09.2019.

etape. Aceste reglementări au drept obiectiv conferirea transparenței și previzibilității procesului de înstrăinare a acțiunilor, inclusiv avînd în vedere riscurile litigioase la care poate fi expusă banca în cadrul acestui proces, urmărind, în final, neadmiterea compromiterii intereselor băncii și ale deponenților acesteia.

Potrivit alineatului (22) din articolul 52¹ din Legea 202/2017 și urmînd scopul și logica acestui articol, banca răsкупără acțiunile proprii nou-emise doar în cazul în care au fost epuizate toate posibilitățile legale de vînzare a acțiunilor nou-emise altor persoane (care corespund criteriilor de calitate „potrivit și adecvat”), la prețul care a atins pragul minim ca urmare a diminuării graduale a acestuia pe parcursul procesului de vînzare, și doar cu condiția că cerințele prudențiale referite în alineatul (22) sunt înlrinite. Dobîndirea de către bancă a acestor acțiuni (indiferent de forma juridică pe care o poate îmbrăca această operațiune – achiziționare, răsкупărare, cumpărare) a fost concepută drept o soluție în ultimă instanță, avînd în vedere un șir de implicații cu potential impact negativ ale acestei operațiuni. *Primo*, cumpărarea de către bancă a acțiunilor proprii la un preț mai mare decît cel prevăzut la alineatul (22) (ultimul preț de vînzare sau expunere spre vînzare) nu reflectă interesele băncii, atîta timp cît acțiunile fiind încă expuse spre vînzare pot fi, teoretic, achiziționate de terțe persoane, fără erodarea resurselor băncii și prejudicierea intereselor acționarilor și ale deponenților. *Secundo*, înlrinirea de către bancă a statutului de vînzător, pe de o parte, și cumpărător, pe de altă parte, pînă la etapa răsкупărării obligatorii, și conflictul de interese care transpare din această cumulare amplifică riscurile litigioase care sunt inerente procedurilor de vînzare forțată. *Tertio*, înlrucît mijloacele bănești obținute ca urmare a vînzării acțiunilor nou-emise trebuie transmise acționarului al căror acțiuni au fost anulate, admiterea cumpărării de către bancă a acțiunilor proprii nou-emise la altă etapă, decît cea finală și la un alt preț, decît cel minim prevăzut la alineatul (22) din articolul 52¹, permite acționarilor care nu înlrinesc cerințele de calitate /integritate, au încălcat manifest legea, și cu referire la care banca nu și-a exercitat eficient competența de monitorizare, o “ieșire avantajoasă” (pe seama resurselor băncii/acționarilor

prezenți) din structura acționariatului băncii, prin negocieri bilaterale cu banca. O asemenea ipoteză nu doar lipsește de efect descurajator întreg mecanismul de eliminare a acționarilor ce nu corespund exigențelor legale – mecanism riguros conceput și reglementat - ci, mai mult, stimulează, și nu penalizează, încălcarea legislației privind acționariatul bancar, cu implicații majore asupra sistemului. Urmează de menționat, că potrivit cadrului legal general aplicabil societăților pe acțiuni (Legea nr. 1134 – XIII din 02.04.1997), cazurile și condițiile în care o societate pe acțiuni poate achiziționa/răscumpăra propriile acțiuni beneficiază de o reglementare restrictivă. În cazul băncilor, al căror statut special justifică existența unor reglementări complexe riguroase, prohibitive, și, *a fortiori*, în cazul băncilor cu deficiențe în structura de proprietate, recunoașterea implicită a posibilității băncii de a achiziționa / răscumpăra acțiunile nou-emise până la etapa prevăzută în alin. (22) nu este nici susținută de cadrul legal general-aplicabil, și nici nu corespunde obiectivelor urmărite prin mecanismul de vânzare prevăzut în articolul 52¹ din Legea nr. 202/2017. Mai mult, o asemenea operațiune, în esență, consacră indirect dreptul acționarului care încalcă legea de a obține răscumpărarea acțiunilor sale, în alte cazuri, decât cele prevăzute expres de Legea nr. 1134-XII (avînd în vedere faptul, că mijloacele bănești obținute ca urmare a vânzării acțiunilor nou-emise îi revin acestuia), plasîndu-l astfel în avantaj neîntemeiat față de acționarii de bună credință.

Astfel, proiectul de lege interpretative prevede, că în sensul articolului 52¹ din Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor, în procedura de anulare, emitere, vânzare, răscumpărare și convertire a cotelor de participare deținute cu nerespectarea cerințelor privind calitatea acționariatului, banca nu poate efectua operațiuni, prin care dobîndește dreptul de proprietate asupra acțiunilor nou-emise și înscrise în contul băncii, care nu sunt prevăzute expres în articolul 52¹, astfel, banca putînd dobîndi dreptul de proprietate asupra acțiunilor nou-emise și înscrise în contul băncii doar în cazul și condițiile prevăzute la alineatul (22) din articolul 52¹.